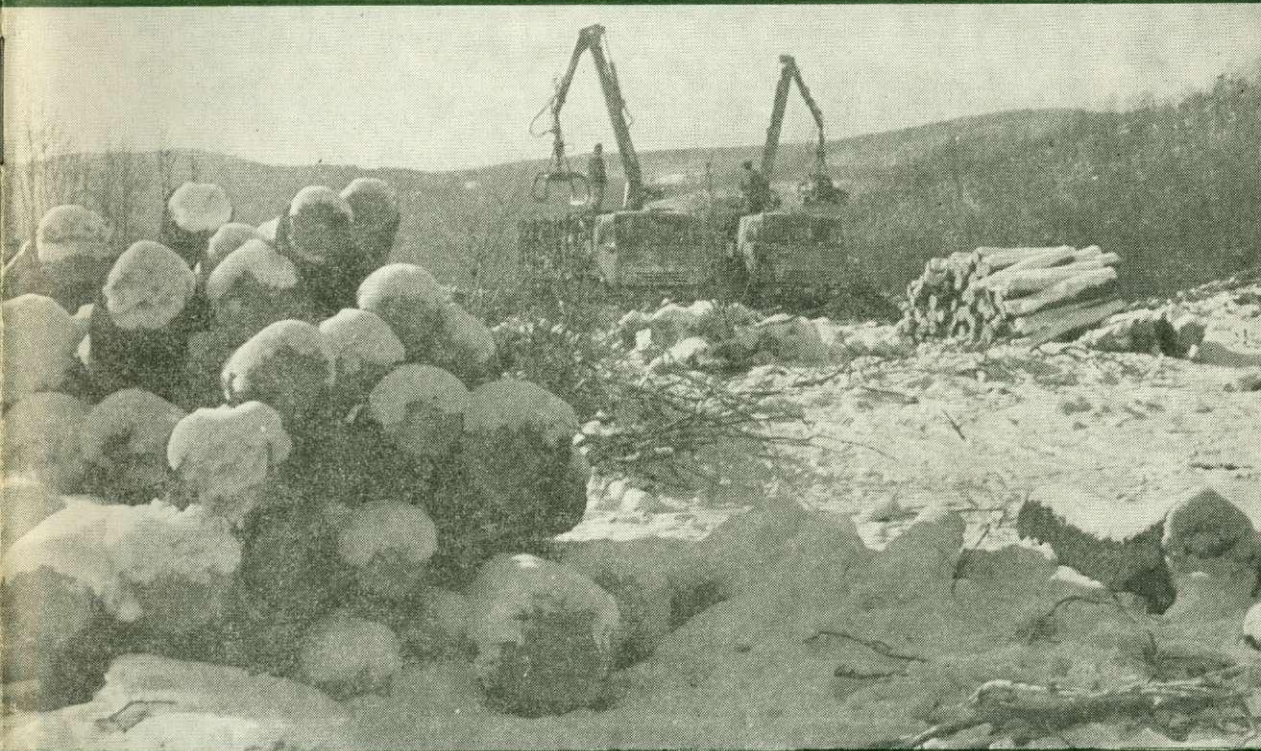

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 122. ÉVFOLYAMA

1987. JANUÁR * XXXVI. ÉVFOLYAM I. SZÁM

TARTALOM

<i>Dr. Solymos Rezső</i> : Jó egészséget erdők, emberek,	1
Sajtótájékoztató az erdők védelmében (<i>Jérôme René</i>)	5
<i>Krämer Antal</i> : Állománygazdálkodás és erdőfelújítás a Mecseki EFAG-ban	6
<i>Dr. Papp Tivadar</i> : Erdőgazdálkodás, erdőfelügyelet, erdőtervezés egysége	11
<i>Dr. Csesznák Elemér</i> : Az erdőművelés fejlődésének új iránya	15
<i>Dr. Rumpf János</i> : Az eszközhatékonyság javításának lehetőségei a fahasználatban	18
VIII. Országos termelészövetkezeti erdőgazdasági nap (<i>dr. Váradi Géza</i>)	24
<i>Szántó Gábor</i> : Az erdőfelügyelet és a termelészövetkezeti gazdálkodás Somogyban	27
Még idejében (<i>Molnár László</i>)	30
<i>Meng Chuande</i> : A kínai erdőgazdálkodás irányítási rendszerének reformkísérleteiről	31
<i>Dr. Luib Nándor</i> : Az erdőgazdaságok és a vízgazdálkodási társulatok közötti vitás kérdésekről	35
<i>Füttler Ottó</i> : Az észak-hansági erdők egészségi állapotáról	36
Türelmes erdők hazája: Libéria (<i>Solymos László</i>)	40
<i>Címkép</i> : Télen is folyamatos a fakitermelés-fanyagmozgatás a Bükkben (<i>Jérôme R. felvétele</i>)	
<i>A háttapon</i> : Tél a csákánydoroszlói parkerdőben (<i>dr. Solymos R. felvétele</i>)	

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Д-р Р. Шоймош</i> : Хорошего здоровья леса и люди!	1
<i>А. Крамер</i> : Хозяйствование лесными ресурсами и лесовосстановление в Мечекском леспромхозе	6
<i>Д-р А. Пapp</i> : Единство лесного хозяйства, лесной охраны и лесного планирования	11
<i>Д-р Е. Чеснак</i> : Новые направления развития лесоводства	15
<i>Д-р Й. Румпф</i> : Возможности улучшения использования основных средств при лесозаготовительных работах	18
<i>Д-р Г. Варади</i> : V День колхозного лесного хозяйства	24
<i>Г. Санто</i> : Охрана леса и ведение лесного хозяйства в колхозных лесах в Шомодьской области	27
<i>Менг Чуанде</i> : Попытки реформы в системе управления лесным хозяйством в Китае	31
<i>О. Фиттлер</i> : Санитарное состояние лесов в Есак-Ханшаге	36
<i>Л. Шоймош</i> : Либерия-родина толерянтных лесов	40

CONTENTS

<i>Solymos, R.</i> : Woods and Folks, Good health for you,	1
<i>Krämer, A.</i> : Stand management and reproduction at the State Forest of Mecsek (Mecseki EFAG)	6
<i>Papp, A.</i> : A harmonized forest management, supervision and management planning	11
<i>Csesznák, E.</i> : New trend in the development of Sylviculture	15
<i>Rumpf, J.</i> : Potentialities in improving the productivity of devices in logging	18
<i>Várady, G.</i> : The 8th Day for Cooperative Forestry	24
<i>Szántó, G.</i> : The forest supervision and cooperative forestry at County Somogy	27
<i>Meng Chuande</i> : Attempts on reforming the control system of the Forest Management in China	31
<i>Füttler, O.</i> : About the health condition of Forests at the region of Észak-Hanság	36
<i>Solymos, L.</i> : The native land of patient forests: Liberia	40

AZ ERDŐ

Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. Szerkeszti: dr. Solymos Rezső. A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth L. tér 11. Levélcím: 1860. Budapest, MÉM. EFH. Kiadja a Delta Szaklapkiadó Műszaki Szolgáltató Leányvállalat, 1442 Budapest VII., Garay u. 5. Telefon: 215-440. Felelős kiadó: dr. Varga György igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkezelés hivatalkánál és a Posta Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodáján (Budapest, József nádor tér 1. 1900), vagy átutalással a 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egy szám ára 20.— Ft, előfizetés egy évre 240.— Ft. Külföldön terjeszti a KULTÚRA Könyv- és Hírlap Kereskedelmi Vállalat (Budapest, Pf. 149. H-1389) és a MAGYAR MÉDIA (Budapest, Pf. 279. H-1392). Az évi előfizetés ára: 7 dollár.

Révai Nyomda Egri Gyáregység, Eger. 86 5169 Igazgató: Horváth Józsefné dr.

Index: 25 508

HU ISSN 0014—0031

*Eredményekben gazdag
és boldog 1987-es esztendőt kíván*

a szerkesztőbizottság

Jó egészséget erdők, emberek!

Dr. Solymos Rezső

*„Nem elég jóra vágyani:
a jót akarni kell!
És nem elég akarni:
de tenni, tenni kell!”*

(Váci Mihály)

Az új esztendő kezdetén, a hagyományos szokásokhoz híven, jó kívánságokkal köszöntik egymást az emberek. Az újságok és folyóiratok szerkesztői kiemelt helyen és betűszedéssel üdvözlük az új év első lapszámának olvasóit. Mi is ezt tesszük. Az első cikk címében a jó egészséget külön hangsúlyozzuk, ezt nem csak újévkor, hanem úgyszólván az év minden napján megismételjük.

Talán még soha nem voltak annyira időszerűek az egészség megőrzését és fenntartását szorgalmazó törekvéseink, mint napjainkban. Az 1986. évben állami és társadalmi szervek értékelték hazánk lakosságának egészségi állapotát, intézkedtek a kedvezőtlen helyzet javítására és felhívták társadalmunkat az egészséges életmód követésére. Az erdészek figyelme az egészség szó elhangzásakor az erdők felé irányul, mert az utóbbi évek folyamán a különböző betegségek és a környezeti ártalmak miatt növekvő mértékben pusztulnak és szenvednek a fák.

A beteg erdő az ember egészségét sem képes a kívánt mértékben szolgálni, és megfelelni a sokoldalú és növekvő mértékű társadalmi igényeknek. Ezért kívánjuk mi erdeink jó egészségét az eddigieknél is eredményesebben szolgálni, amelynek állapotáról, megőrzéséről és helyreállításáról szeretnék jelen írásomban néhány gondolatot kiemelni. Az új esztendő kezdetén ismételten hangsúlyozzuk, hogy

ma kell cselekedni a holnap erdeiért,

mert az ember fennmaradása, egészségének javítása és nem utolsósorban szükségleteink kedvezőbb kielégítése egészséges erdők, tartamos erdőgazdálkodás nélkül nem lehetséges.

Erdeink „hagyományos” károsítói

Köztudott, hogy az erdők önszabályozó képessége alapvetően függ az ökológiai tényezők összhatásától. Nem új, hogy az emberi beavatkozás milyen kedvező vagy romboló hatással lehet aszerint, hogy a természet törvényeihez

Síparadicsom a budai erdőben

igazodva, avagy ezeket megsértve gazdákodik ezzel a természeti kincssel. A gazdasági fejlődés nyomán a társadalmi jólét rövidebb távlatú javítása érdekében az egész világon tapasztalható, hogy az erdők igénybevétele és kezelése nem felel meg mindig és mindenütt az alapvető biológiai követelményeknek. Ennek következtében gyakrabban lépnek fel a károsítók, amelyekről éppen azóta vannak részletesebb ismereteink, amióta a világ erdeiben rendszeres erdőgazdálkodás folyik.

A különböző növényi és állati károsítók és az ember az egyik oldalon, az időjárási és az egyéb természeti tényezők (tűz) a másik oldalon, alkotja a károsítók ismert együttesét. Leküzdésük az erdővédelem régóta ismert módszereivel a megfelelő erdőművelési eljárások alkalmazása útján, megoldható. Gyakorlatilag tehát

az erdőgazdálkodás szakszerű teljesítéséről van szó,

amely az erdészet területén dolgozók kötelessége volt mindenkor és az marad a jövőben is. Szakmai kötelezettségeink ide vonatkozó tennivalói közül kiemelem:

- az erdészeti ökológiai tényezők kedvező szinten tartását, megóvását és a követelmények szerinti hasznosítását;
- a termőhelyi viszonyoknak megfelelő fafajmegválasztást;
- a faállomány-szerkezeti belső és külső tényezők céltudatos szabályozását (elegyarány, állékonyság, törzsszám és növőtér stb.);
- a károsítók elszaporodási feltételeinek kiküszöbölését (szaradék, beteg fák, kéreg stb. eltávolítása);
- a károsítók leküzdéséhez és a kár megszüntetéséhez szükséges biológiai, technikai és pénzügyi előfeltételek megteremtését.

A természet szeretetére nevel az erdei tábor (Jérôme R. felvételei)

A felsoroltak elhagyása vagy nem teljesítése miatt gyakori a fák és facsoportok, vagy nagyobb erdőállományok pusztulása. Ennek a felelőssége minket illet, az új esztendőben nem mentünk vagy menthetünk fel ez alól egyetlen erdészt sem. Ez mindenekelőtt a mi dolgunk és feladatunk.

Az újszerű erdőpusztulás

Az erdők egészségét a hagyományos veszélyeken túl több esztendeje újszerű károsítók, összefoglaló névvel illetve a kedvezőtlen környezeti hatások, ártalmak rombolják. Az erdővédelemben jól ismert a károsítók együttes hatása, az elsődleges és a másodlagos károsítók kialakulása és a kárláncolódás súlyos mértéket öltő folyamata. Az újszerű erdőpusztulás okaként valamilyen állami több kórokozót jelöl meg. Minden bizonnyal eljuthat a kutatás arra a végkövetkeztetésre, amely szerint a kedvezőtlen környezeti tényezők összehatása, szinergizmusa okozza a fáknak azt a stresszhatást, amelyet vagy számottevő növedékvesztés vagy a teljes fapusztulás követ. Az ultrarövid rádióhullámok sokaságától, az ammóniumhatáson át, a vírusokig, a mérgező nehézfémeknek a talajban való koncentrációjától a légkör ózontartalmának a megnövekedéséig sokféle kutatási eredmény született, amely együttesen figyelmeztet a megnövekedett környezeti ártalmakra, erdeink veszélyeztetettségére.

Az erdők egészségi állapota

Kontinensünk legtöbb országában már a jelen évtized kezdetén hozzáfogtak az erdők egészségi állapotának a felméréséhez. Egyes országok már az ismételt felvételek eredményeként a károsítás folyamatáról is hírt adnak. Valamennyi európai állam erdeinek egészségi állapotáról még nincsenek pontos

adatok. Ettől függetlenül, az egyes országokban közölt számok súlyos figyelmeztetést jelentenek és azt a követelményt támasztják az európai országokkal szemben, hogy a káros környezeti (légköri) hatásokat erőteljesen csökkentésük, mert az erdők egészsége súlyos veszélyben van.

Az európai erdőpusztulás riasztó híreivel együtt jelentek meg nálunk is a szokatlan fabetegségek. Valójában az északi hegyvidék kocsánytalan tölgyeseinek állapota hívta fel nálunk is a figyelmet arra, hogy az erdővédelem feladatai újszerű gondokkal bővülnek. Nem szokatlan az, ha a lombos fafajok a természetes kiválasztódás folyamán, sűrű állás esetén, tömegesen pusztulnak (természetes mortalitás). A különleges ez esetben a kimagasló és az uralkodó fáknak, a legéletképesebbnek vélt egyedeknek az elhalása volt. Mintegy 6—8 éven át több mint 1 millió m³ fát kellett ezért kitermelni.

A tölgypusztulás nyomán országos becslés és kárfelmérés indult meg 1982—1983-ban, amely különböző módszerekkel azóta is folyamatban van. A károk mérséklésére az érintett erdőgazdálkodók számottevő támogatást kaptak. A károk helyreállítására országos irányelveket adtunk ki és széles körű kutatás indult, bekapcsolódva a nemzetközi felmérő és információs rendszerbe, amelyet a FAO kezdeményezett. Erdeink jelenlegi egészségi helyzete nem kedvező annak ellenére, hogy az egészség romlásának folyamata lelassult és erdeink általában egészségesebbek az európai, főleg a nyugat-európai erdőknél.

Az erdővédelem komplex programja

A kialakult helyzet és az erdők egészségét veszélyeztető jelenségek miatt szükségessé vált az erdővédelem átfogó programjának a kidolgozása. Az MTA és az OEE-bizottságok és -szakosztályok közreműködésével, az ERSZ, az EFE és az ERTI hatékony részvételével elkészült ez a program, amelynek lényege vázlatosan a következő:

1. Erdeink egészségi állapotát folyamatosan értékelni kell az éves erdőtervezés (ERSZ), továbbá állandó megfigyelő- és mérőhálózat (ERSZ, ERTI), valamint a gazdálkodók és az erdőfelügyelőségek jelentései alapján.
2. A károkozók előrejelzése, megállapítása és a védekezés technológiájának a meghatározása a kutatóhelyek (ERTI) feladata.
3. A védekezést a gazdálkodó köteles elvégezni, a kórokozó és a kár jellegétől, valamint mértékétől függő állami támogatás mellett.
4. Az ellenőrzés, továbbá a koordináció feladatát az erdőfelügyelőségek látják el.
5. Az erdővédelmi kutatás és oktatás fejlesztése a komplex rendszerben kiemelt feladat.

Erdeink tisztasága

Régi közmondásunk szerint: „a tisztaság fél egészség”. Ezt az igazságot egyre kevésbé tükrözik a hulladékkal és helyenként szeméttömegekkel borított erdőterületek. A gondozott, rendben tartott, jól ápolt erdő képe nem mindig jellemzi erdeinket. „Házunk tájának” rendje az erdők jó egészségi állapotának is az előfeltétele. Itt kell a száradékot, a fahulladékot, a törzssérüléseket és egyéb, technológiai hibákat is felsorolni.

A jól gondozott erdő, a higiénikus körülmények megteremtése kiemelt és nem csak újesztendei feladat!

Egészséges erdők — egészséges emberek

Végül a felvázolt helyzet és az intézkedések ismeretében, a bevezető gondolatokra kell visszatérnünk. Az ember egészsége egyre romlik, helyreállítá-

sában nélkülözhetetlen szerepe van a jó levegőt, tiszta vizet, felüdülést és nyugalmat adó erdőknek. Csakhogy a betegnek nem tud gyógyulást nyújtani az erdő, ha maga is beteg. Erdészeti és társadalmi, hazai és nemzetközi érdek tehát az erdők egészségének megóvása, stabilitásának fenntartása és fejlesztése. Az erdészet feladata a szakmai követelményeket kielégítő erdőgazdálkodás, amely elsőrendű céljának tekinti az egészséges erdők fenntartását. A társadalom, a nemzetközi összefogás feladata a káros környezeti hatások gyors és radikális mérséklése, a védekezés előfeltételének a megteremtése. Ha az erdész tisztességgel megfelel hivatásbéli kötelezettségeinek, ha a társadalom tetteivel áll az erdők védelme mellé, akkor minden bizonnyal lesz foganatja a címben megfogalmazott újívi jókívánságoknak:

„jó egészséget erdők, emberek!”

SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ „AZ ERDŐK VÉDELMEBEN”

Az OKTH 1986. november 10-én „erdeink állapota, különös tekintettel a környezetet terhelő káros folyamatokra” témában az érintett tárcákkal közösen sajtótájékoztatót tartott.

A sajtótájékoztatót dr. Misley Károly, az OKTH koordinációs főosztályának helyettes vezetője egyben előadóként vezette. Az írásban kiadott, de szóban is elmondott tájékoztatása vázolta erdeinknek — szakmánkbüliek által általánosan ismert — helyzetét, majd részletesen foglalkozott az OKTT-nek 1985. május 14-én kelt 3/1985. sz. határozatával, amely előírta, hogy „az érintett főhatóságok az erdők egészségi állapotában kedvezőtlen változásokat okozó szennyezések és káros hatások mérséklésére intézkedési tervet dolgozzanak ki. Az 1986. szeptember 26-án véglegesített intézkedési terv előírja, hogy erdővédelmi mérő- és megfigyelőrendszert kell kialakítani. Előírta továbbá, hogy

- az erdők egészségi állapotának megfigyelésére ki kell építeni a nagyterületű erdőleltár hálózatot, és az adatokat évente fel kell venni, ki kell értékelni,
- az erdőre ható káros tényezők megfigyelésére komplex ökológiai mintaterületeket kell kialakítani, a környezeti hatások vizsgálata a Környezetvédelmi Információs Rendszer keretében működik.”

A kapott tájékoztatás szerint az intézkedési terv részletben kitér az erdei vadkárok csökkentésének kérdésére is és konkrétan előírja, hogy „1986-ban valamennyi vadászterületen felülvizsgálják a vadgazdálkodási üzemtervek érvényesülését, az üzemterv szerinti gazdálkodást. A vizsgálatok eredményétől függően teszik meg a szükséges intézkedést.”

A tájékoztatásnak az érintett tárcák képviselői által történt kiegészítése után kapott kérésre lehetőséget megragadva — meggyőződésem szerint a szak nagy egésze nevében is — örömmel üdvözöltem a vadkár ügyében elhangzottakat és három kérdést tettem fel:

1. Mikorra várható az üzemtervszerű vadgazdálkodás 1986-os felülvizsgálatának az eredménye?
2. Igényt tart-e a hivatal a vizsgálati eredmény társadalmi ellenőrzésére, és milyen formában?
3. A „szükséges intézkedés” jelenti-e többek között a vadtiltást környezeti ártalomnak minősíteni és ennek megfelelően bírságot?

A sajtótájékoztató vezetője a teljes kérdéscsomagot illetékeségből a MÉM képviselőjének kívánta átadni. Ezt a 1. tekintetében elfogadtam — a kapott válasz rövid volt: „1987-ben”. A másik kettőt ismételtelen az OKTH felé intéztem. Az onnan kapott válasz szerint a felülvizsgálatot a MÉM intézi, az ő dolga, hogy milyen ellenőrzésre tart igényt, a környezetkárosítás minősítése, illetve az azzal kapcsolatosan érvényesíthető bírságolás pedig jogszabállyal tételesen meghatározott, ebben a vadtiltás nem szerepel.

Az OKTT idézett határozata és a válaszban kifejtett állásfoglalás közötti ellentmondást tovább feszegetni már csak akadémikuskodást jelentett volna, de az OKTH álláspontja erősen felülvizsgálandó volna.

Jérôme René